

2013-06-28

Statsrådet Beatrice Ask
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Hot och våld hotar vår demokrati

Att förtroendevalda och journalister utsätts för hot eller våld på grund av sina uppdrag är ett allvarligt demokratiskt problem. Både för den enskilda personen, för det politiska systemet och för mediernas möjlighet att utföra sitt arbete.

Brotsförebyggande rådets rapport om hot och våld mot förtroendevalda, publicerad i december 2012 visar att 16 procent av de förtroendevalda i Sverige har utsatts för hot och/eller våld på grund av deras politiska uppdrag under det senaste året, och en stor del av dem hade fått upprepade hot. I Piteå kommun såg man sig till exempel för en tid sedan tvungna, att på polisens inrådan, öka säkerheten på grund av hot mot politiker och anställda. I april i år misshandlades ett kommunalråd i Jönköping. Två av många exempel på en situation som aldrig borde uppstå.

Nyligen redovisades en enkätundersökning i Svenska Dagbladet där varannan av Riksdagens kvinnliga ledamöter uppgav att de hade hotats under det senaste året på grund av sitt uppdrag. Inom ramen för undersökningen vittnar riksdagskvinnor om våldtäktshot och att de skickats filmer där de halshuggs. Ingen ska behöva acceptera det.

Under vintern och våren har vi sett flera modiga vittnesmål från journalister, även här ofta kvinnor, som vittnat om hot eller trakasserier på grund av deras yrkesutövning eller åsikter. Det har länge varit ett känt problem i journalistkretsar, men vi tycker det är bra att detta nu lyfts fram i allmänhetens ljus. Det gäller allvarliga hot som till och med lett till att familjer behövt leva åtskilda. Journalistförbundets uppmaningar om att polisanmäla alla hot mot journalister har oftast efterlevts av de utsatta, men sällan lett till några fällande domar. Tvärtom har undersökningar alltför ofta lagts ner, trots att bevis funnits.

SKL och dess föregångare Svenska kommunförbundet har länge drivit frågan om en förstärkt lagstiftning för förtroendevalda som idag helt saknar det specifika skyddet utanför den allmängiltiga lagstiftningen om olaga hot. Det finns i dagsläget inte heller något specifikt juridiskt skydd för hot mot yrkesutövande journalister i dessa situationer.

Vi som skriver under detta arbetar på olika vis med att motverka hot och våld mot våra medlemmar och kollegor. Vi arbetar på olika sätt med riktlinjer, utbildning och i de fall där så är möjligt, även juridiskt med frågor om hot och våld. Vi tycker också att det är bra att viss lagstiftning förändrats under de senaste åren för att öka säkerheten vid till exempel fullmäktigemöten runt om i landet. Men vi vill inte stänga in oss, vi vill alla bevara det öppna samhället som vi har idag.

En lagstiftning i sig kommer inte att stoppa förekomsten av hot varken mot politiker eller mot journalister, det tror tyvärr ingen av oss. Men det skulle vara en tydlig och viktig signal från samhällets sida om att detta är oacceptabelt och skulle likställa politiker och journalisters juridiska skydd med det som gäller vid hot mot tjänsteman i dennes myndighetsutövning. Det skulle ge polisen grund att driva dessa fall mer än idag.

Redan under våren 2006 presenterade Kommittén om hot och våld mot förtroendevalda sitt slutbetänkande till regeringen där ett förslag om en sådan lagstiftning gällande förtroendevalda fanns med. Det betänkandet stöddes enhälligt av alla partier och experter i utredningen. Men sedan har inget hänt, trots upprepade påtryckningar.

Kommittén övervägde även en utformning av lagstiftningen som inte är knuten till individen utan istället tar sikte på brott som riktar sig mot det demokratiska intresset. En lagstiftning om *Hot mot demokratin*. Vi menar att fördelarna med en sådan lagstiftning överväger och att de problem utredningen lyfte fram inte ska överdrivas.

Vi uppmanar därför regeringen att snarast ta fram ett förslag till lagstiftning som stärker skyddet för det demokratiska intresset oavsett vem brottet riktar sig mot.

Vi ser fram emot den dag Sverige kan presentera ett utökat skydd för de personer som tar sig an förtroendeuppdrag och för de personer som har till uppgift att granska de samma. Båda grupperna behövs i en levande och öppen demokrati.

Anders Knappe

Ordförande

Jonas Nordling

Ordförande

Sveriges Kommuner och Landsting Journalistförbundet